

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

ГЕНДЕРНА ПСИХОЛОГІЯ

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи
для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої
освіти в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 053 «Психологія»

Черкаси – 2024

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля (протокол № 2 від 2.08.2024 р.)

Федоренко Я.А.

Гендерна психологія: [Методичні вказівки до виконання контрольної роботи для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальність 053 «Психологія»] / Я.А. Федоренко. – Черкаси : ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗУ, 2024. – 13 с.

У методичних вказівках викладені навчально-методичні матеріали, необхідні для самостійного виконання контрольної роботи з дисципліни «Гендерна психологія» для студентів заочної форми навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальність 053 «Психологія».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА.....	4
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ.....	5
ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ..	7
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	8
ДОДАТКИ.....	11

ВСТУП

Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Гендерна психологія» адресовано студентам заочної форми навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальність 053 «Психологія». Представлені методичні вказівки складаються з трьох розділів, списку рекомендованої літератури та додатків.

У вказівках викладено матеріали, необхідні для самостійного виконання контрольної роботи з дисципліни «Гендерна психологія», подано інформацію щодо організаційно-методичного забезпечення самостійної роботи студента, вимог до оформлення контрольної роботи та вибору варіанту, теоретичних питань для виконання контрольної роботи.

Завдання, що становлять зміст контрольної роботи студента, охоплюють усю теоретичну структуру курсу дисципліни, і сформульовані так, що повною мірою дають змогу перевірити, як студенти засвоїли знання щодо специфіки наукових досліджень в екстремальній та кризовій психології.

Кожен варіант контрольної роботи містить два питання. Усі варіанти рівнозначні за своєю складністю і потребують застосування широкого діапазону знань, спрямовані не на просте відтворення окремих аспектів тієї чи іншої проблеми, а вимагають активізації творчої мисленнєвої діяльності студентів.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Головною метою самостійної роботи студента є формування його пізнавальної активності, засвоєння ним основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості.

Основними завданнями самостійної роботи студента є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні встановлених стандартів.

Зміст самостійної роботи студента визначається навчальною програмою вивчення дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

Обсяги самостійної роботи окремого студента можуть значно виходити за межі навчальної програми, якщо це зацікавило його і у нього виникло

бажання (потреба) у поглибленні та розширенні знань з даної навчальної дисципліни.

Самостійна робота студентів охоплює: підготовку до аудиторних занять; виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру; самостійну роботу; підготовку до всіх видів контрольних випробувань тощо.

Самостійному вивченню студентами курсу чи окремих його тем передують оглядові лекції, на яких розглядаються завдання та послідовність вивчення курсу, найбільш важливі та проблематичні аспекти дисципліни, особливості їхнього вирішення у сучасних умовах глобалізації освітньої діяльності.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ

Контрольна робота є самостійним видом роботи студента, передбаченим навчальним планом вивчення курсу «Гендерна психологія».

Контрольну роботу оформляють на аркушах формату А4 (210 × 297мм), виконують рукописним, машинописним (за допомогою комп'ютерної техніки) способом на одному боці аркуша білого паперу.

При машинописному виконанні контрольну роботу друкують через півтора інтервали, з розрахунку не більш 30 рядків на сторінці за умов рівномірного її заповнення та висотою літер і цифр не менш, ніж 1,8 мм. (кегель 14).

Текст слід друкувати, витримуючи параметри сторінок: верхній, нижній береги – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – 15 мм. Під час виконання роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності й чіткості тексту.

Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого зображення машинописним способом або від руки. Виправлене повинно бути такого ж кольору, як і основний текст.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, передивитися записи, зроблені на лекціях.

На обкладинці необхідно вказати назву навчального закладу, факультету, предмету, що вивчається, шифр залікової книжки, прізвище, ім'я та по батькові студента (Додаток А).

Під час виконання роботи необхідно спочатку записати питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретними, написані державною мовою, акуратно оформлені.

У тексті контрольної роботи обов'язкове посилання на літературні джерела, перелік яких наводиться у списку використаної літератури. У список літератури вносяться праці, з яких запозичуються цитати, думки, статистичні дані, на які робиться посилання.

Бібліографічні посилання – це сукупність відомостей про літературне джерело, що використовується в тексті контрольної роботи. Джерела в списку літератури потрібно розташовувати згідно порядку посилань в тексті роботи чи алфавітному порядку. Посилання в тексті на джерела слід зазначати у квадратних дужках, порядковий номер джерела визначається згідно із списком літератури.

У кінці роботи необхідно вказати перелік використаної літератури. Зразок правил оформлення бібліографічного опису літератури наведений у додатку Б.

Виконана робота направляється у відділення заочного навчання на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань студентів з дисципліни за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання – основний критерій.
2. Здатність студента диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання.

Контрольна робота з дисципліни «Гендерна психологія» складається з двох теоретичних питань.

Обов'язковими вимогами до теоретичних завдань є: повна відповідь на питання; посилання на літературні джерела та їхній список.

Контрольна робота оцінюється від 0 до 60 балів. У разі незарахування контрольної роботи вказуються причини цього. Контрольна робота може бути незарахована у випадках:

- виконано не той варіант контрольної роботи;
- теоретичне завдання виконане з порушенням вимог до нього;
- не виконано або не вірно виконано одне із завдань
- відсутній (або некоректний) список літератури

Отримавши незараховану контрольну роботу, студент зобов'язаний уважно ознайомитися із зауваженнями і внести в роботу відповідні зміни та

доповнення, усунути вказані недоліки. На обкладинці допрацьованої роботи необхідно вказати «Повторно».

Студенти, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

Вибір варіанту.

Варіант контрольної роботи визначається за двома останніми цифрами залікової книжки студента, у відповідності з таблицею 1. Наприклад, номер залікової книжки 10045. Отже, варіант контрольної роботи – 45. За таблицею 1 визначаємо номери питань вказаного варіанту – 6, 26.

Таблиця 1

Таблиця вибору завдань

		Остання цифра шифру залікової книжки									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Передостання цифра шифру залікової книжки	0	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	1	11, 31	12,32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	2	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	3	11, 31	12,32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	4	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	5	11, 31	12,32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	6	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	7	11, 31	12,32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40
	8	1, 21	2, 22	3, 23	4, 24	5, 25	6, 26	7, 27	8, 28	9, 29	10, 30
	9	11, 31	12,32	13, 33	14, 34	15, 35	16, 36	17, 37	18, 38	19, 39	20, 40

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Гендерні дослідження і психологія.
2. Ставлення до жінки в різні історичні періоди.
3. Подвійні стандарти в оцінці сексуальності чоловіків та жінок.
4. Міждисциплінарні дослідження гендеру.
5. Гендерологія та феміністика.
6. Гендерна психологія як галузь соціальної психології.
7. Гендерна психологія як складова міждисциплінарного вивчення гендеру.
8. Роль фемінізму в розвитку гендерних досліджень у психології.
9. Основні хвилі та напрями розвитку сучасного фемінізму.
10. Загальна характеристика етапів розвитку гендерної психології у XX ст.

11. Особливості вітчизняних досліджень гендеру.
12. Категорії гендерної психології.
13. Співвіднесення понять «гендер» та «стать» у психології.
14. Гендер як пов'язана система уявлень – «культурна схема», яка типізує індивідуальний досвід та поведінку (С.Бем).
15. Гендер як особливий порядок міжособистісної взаємодії та самопрезентації особистості (Г.Гарфінкель).
16. Маскулінність та фемінність як головні категорії гендерної психології
17. Поняття андрогінної особистості.
18. Теорії гендерних відмінностей.
19. Теорії психології жінки.
20. Дайте розгорнуту характеристику різновидам гендерного насильства
21. Наслідки насильства щодо жінок та їх психологічна корекція
22. Гендер у мовному вимірі
23. Теорії психології чоловіка.
24. Соціально-психологічний аналіз гендерних стереотипів, гендерних ролей та гендерних атитюдів.
25. Етапи розвитку гендерної ідентичності.
26. Види гендерної ідентичності.
27. Механізми гендерної соціалізації особистості.
28. Інститути та агенти гендерної соціалізації особистості: сімейні та позасімейні джерела інформації.
29. Основні підходи до психологічного супроводу школярів у процесі їх гендерної соціалізації.
30. Взаємозалежність гендера та комунікації. Зробіть аналіз понять гендер та сексуальність.
31. Розкрийте феномен «queer-ідентичності».
32. З'ясуйте співвідношення категорій «гендер» і «досягнення.»
33. Охарактеризуйте сучасні напрями дослідження гендерних аспектів лідерства.
34. Проаналізуйте гендерні теорії лідерства.
35. Охарактеризуйте поняття лідерського потенціалу у жінок.
36. Визначте поняття гендерного насильства.
37. Дайте розгорнуту характеристику різновидам гендерного насильства.
38. Визначте чинники насильства щодо жінок.
39. Охарактеризуйте наслідки насильства щодо жінок та їх психологічну корекцію.
40. Гендерні особливості спілкування

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» підготовки здобувача на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». – Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України. – Черкаси, 2021. – 54с.
2. Говорун Т. В., Кікінежді О. М. Гендерна психологія: Навчальний посібник. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 308с.
3. Кімелл М. Гендероване суспільство. Київ: Сфера, 2003. – 494с.
4. Палій А. А. Диференціальна психологія. Київ: Академвидав, 2016. – 429 с.
5. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія. Львів: Новий Світ. 2018. – 235 с.
6. Ткалич М. Гендерна психологія: навч. посіб. К.: Академвидав, 2016. – 256 с.
7. Цокур О.С. Основи гендерного виховання / О.С. Цокур, І.В. Іванова // Гендерний розвиток у суспільстві: конспекти лекцій. – К., 2009. – С.183-222.
8. Щотка О.П. Гендерна психологія: навч. Посібник. Ніжин, 2019. – 359с.
9. Чумало М., Адільханян І., Агабекян Т. та інші Запобігання та реагування на гендернозумовлене насильство під час війни та в післявоєнних умовах Досвід та рекомендації жіночих громадських організацій. – Відень: Wave., 2022.– 54с.
10. Helgeson, Vicki S. The psychology of gender (4th ed.). Boston: Pearson, 2012. – Pp. 1– 28; 48 – 66

Допоміжна:

1. Ігнатенко І. Жіноче тіло у традиційній культурі українців. Київ: Дуліби, 2015. – 228 с.
2. Зозуля О.В. Причини виникнення гендерно зумовленого насильства серед населення України в умовах збройного конфлікту. Актуальні проблеми психології. 2018. Том І. Вип. 50. С. 57–64.
3. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. К., 2014. – 65 с.
4. Романова В.Г. Статеворольові стереотипи в процесі соціалізації підлітків. Практична психологія та соціальна робота. 2017. № 8. С. 39 – 43.
5. Федоренко Я.А. Основи гендерної безпеки і трудової діяльності: курс лекцій. – Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2022. – 112с.
6. Федоренко Я.А. Участь жінок в українській політиці: сучасний стан та майбутні перспективи // Економіко-правова політика в умовах світової кризи: проблеми і шляхи подолання: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Черкаси: Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова, 2021. – С. 68-71

7. Федоренко Я.А., Крічкер О. Ю. Особливості процесу гендерної соціалізації дітей та підлітків // Вісник гуманітарного наукового товариства: наукові праці. Випуск 21. Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2021. – 268 с. – С. 108-113

Інформаційні ресурси

1. Коpecь Л. Класичні експерименти в психології [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Л. Коpecь. – К.: «КМА», 2010. – 283 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.com.ua/15840720/psihologiya/klasichni_eksperimenti_v_sihologiiyi_-_kopets
2. Уварова О. Права жінок і гендерна рівність в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://hel sinki.org.ua/prava-zhinok-i-henderna-rivnist-v-ukrajini-o-uvarova/>.
3. Про схвалення Концепції Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року / Постанова Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2017 р. № 229-р. // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/229-2017-%D1%80>
4. Політова А. С.Форми гендерно зумовленого насильства в умовах збройного конфлікту (воєнного стану) // Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». – 2023. №2. – С. 307 – 311.
DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.53>

ДОДАТКИ

Додаток А

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА з дисципліни «Гендерна психологія» (назва дисципліни)

Студента (ки) 1-го курсу
1 групи ОР «бакалавр»
спеціальності 053 «Психологія»
Іваненка І.І.
Шифр 879

м. Черкаси – 2024 рік

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ДЕЯКИХ ВИДІВ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ОПИСІВ*1. Опис навчального посібника, підручника:*

– Болюбаш Я.Г. Вища освіта в Україні : [підруч.] / Я.Г. Болюбаш. – К. : Либідь, 2002. – 264 с.

– Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / [М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук та ін.] ; за ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль, 2004. – 384 с.

2. Опис статті з журналу, газети.

– Андрущенко В.П. Модернізація педагогічної освіти України в контексті Болонського процесу / В.П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2004. – № 1. – С. 5–9.

3. Опис державних документів:

– Про вищу освіту : [закон України, 17.01.02 р., № 2984-III] // ВВРУ, 2002. – № 20. – С. 134.

– Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу : наказ МОН України від 20.10.2004 р. / МОН України. – К., 2004. – № 812.

4. Опис тез наукових конференцій:

– Бойченко А.П. Вища освіта України в умовах трансформації суспільства / А.П. Бойченко // Сучасні тенденції освіти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 15-16 лист. 2012 р.). – Київ : Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2012. – С. 4–11.

5. Опис періодичного видання:

– Черних О.С. Вхідження України до загальноєвропейського простору вищої освіти / О.С. Черних // Вісник книжкової палати. – 2004. – № 5 (94). – С. 48–53.

6. Опис словників:

– Косар В.Б. Термінологічний словник / В.Б. Косар. – Х. : Прапор, 2008. – 530 с.

7. Опис авторефератів дисертацій:

– Вовчаста Н.Я. Організаційно-педагогічні умови професійної підготовки фахівців пожежно-рятувальної служби : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.пед.н. : спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / Н.Я. Вовчаста. – Львів, 2010. – 25 с.

8. Електронні ресурси:

– Стратегія та сучасні тенденції розвитку університетської освіти України в контексті Європейського простору вищої освіти / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua/education/higher/bolpr/strateg.doc.